

Goedemiddag,

Daar staan we dan. Met wat diepere wallen dan normaal. Maar dat komt door ons bezoek aan het tv-programma Goedemorgen ned. Die om 6.00 vanochtend een taxi voor ons huis liet stil staan.

Daar staan we dan.

Als auteursduo.

In het dagelijkse leven zijn we een echtpaar en daar hebben we onze handen al vol aan.

Als auteursduo heb je toch weer een heel andere status. Als gewoon paar zouden we hier nooit zijn uitgenodigd bijvoorbeeld.

Wij komen allebei uit de radio- en televisiewereld en ik kan me voorstellen dat u als boekhandelaar denkt: daar heb je weer zo'n min of meer bekende Nederlander die een boek moest schrijven. En weer zo'n egodocument, want er lopen heel wat ego's rond in Hilversum.

Dat was wat Albert Verlinde ook zei in RTL Boulevard, afgelopen donderdag. "Moet je dit zoveelste boek van een bekende Nederlander wel lezen?" Die vraag beantwoordde hij met een volmondig 'ja'. Omdat het volgens hem een boek is dat meteen aanspreekt. Als voorbeeld noemde hij het begin van ons verhaal:

We rijden de parkeergarage binnen - vertroebeld door de reden waarom hij hier komt.

Blijkbaar heeft Albert Verlinde ook weleens met de zenuwen door zo'n parkeergarage gereden.

Het klopt inderdaad dat onze uitgever, Petra, mij als televisiepresentator had uitgenodigd voor een gesprek over het schrijven van een boek. Het voordeel van de bekende interviewer. Daarom vroeg ze mij voor een interviewboek. We citeren een paar fragmenten uit haar speech van afgelopen woensdag:

Ik kan natuurlijk niet ontkennen dat een bepaalde mate van naamsbekendheid van de auteur handig is bij het uitbrengen van een boek. Toch is dat feit op zich voor Archipel niet genoeg om iemand te benaderen voor een uitgave. Veel belangrijker is of wij bij iemand verhalen bespeuren ? ... Heeft iemand oog voor het verhaal en lijkt het waarschijnlijk dat hij/zij in staat zal zijn om een verhaal over te brengen op een ander?

Inge had tijdens haar diverse programma's laten zien oog te hebben voor het verhaal.

Petra vond het gelukkig een goed idee dat ik Sylia erbij betrok, omdat zij een "NOG betere schrijver" is dan ik. En Sylia stelt, net als ik trouwens, hoge eisen aan het gebruik van de Nederlandse taal in woord en geschrift. Door Sylia zijn we ook op het idee van een roman gekomen en niet aan een interviewboek begonnen.

Zij wilde al heel lang een roman schrijven. Al tijdens haar studie Nederlands merkte ze dat het schrijven van fictie haar op het lijf geschreven is, meer dan het schrijven van zakelijke teksten. Toch werkte ze nog ruim tien jaar als redacteur op een nieuwsredactie, maar dat maakte de behoefte aan het maken van een mooie roman alleen maar groter. Alleen had ze ook een paar jaar bij verschillende uitgeverij gewerkt en ze zag helemaal voor zich hoe ze met haar manuscript moest

gaan lopen leuren. "U past niet in ons fonds." Is de overbekende kreet. En om nou op een zolderkamertje miskend te zitten wezen...

Het voordeel was nu dat we al bij een uitgever binnen zaten, maar die waarschuwde ons er wel voor dat een roman niet de makkelijkste vorm is.

Wat ik merk bij journalisten, net als vanochtend bij Goedemorgen Nederland, dat men verwacht dat ik de stukken van Britt heb geschreven en Sylia die van Paula. Dat is niet zo gegaan. Sylia is de eindredacteur. Wat betekent dat alle stukken die ik heb geschreven door haar handen zijn gegaan en waar nodig zijn bijgeschaafd. En stukken van haar heb ik soms enthousiast afgekeurd onder het motto: dat kun je beter, doe maar lekker over. (Het is een wonder dat we nog samen zijn...)

Diep heeft hierdoor één schrijfstijl. Door het blad Esta omschreven als *'dapper, intiem en eerlijk en daar word je als lezer heel stil van'*

En de GPD bladen noemden het *'ironisch, recht voor zijn raap en desondanks, of misschien juist wel daarom: behoorlijk meeslepend.'*

We waren in eerste instantie niet van plan om alleen maar over onze zoon David te schrijven. Ons idee was eerst om een paar verhalen door elkaar heen te laten lopen, waarvan één moest gaan over de dood van een baby. Maar toen we eenmaal begonnen waren, konden we niet anders meer dan onze eigen David als uitgangspunt nemen. Zijn verhaal was te mooi om te laten liggen. En

een roman biedt voldoende vrijheid om met het zware gegeven van de dood van een kind enigszins te spelen.

Hoewel we aan de vijf weken die David heeft geleefd nauwelijks hebben gemorreld. En we hebben zijn eigen naam gebruikt, terwijl de namen van alle andere personen zijn gefingeerd. Het is toch ook een boek geworden ter nagedachtenis aan hem, dus we konden niet anders dan zijn eigen naam gebruiken.

David's leven speelt zich af in het middelste deel van het boek. Hij wordt geboren op pagina 53 en sterft op pagina 116.

Hij heeft twee moeders, Britt en Paula. Om beurten schrijven zij een hoofdstuk. In het eerste deel van het boek krijgen zij een gezonde dochter na een moeizame zwangerschap van Paula. Omdat het levensgevaarlijk is als Paula nog een keer zwanger wordt, besluiten ze dat Britt de volgende keer aan de beurt is. Het voordeel van twee baarmoeders. Maar het ziekenhuis waar zij terecht kunnen voor dezelfde zaaddonor als die van hun dochter, wil ineens niet meer meewerken. Gebruik maken van twee baarmoeders zou niet eerlijk zijn tegenover heterostellen. Na bijna een jaar van bellen en soebatten krijgen ze hun zin. Omdat Britt alle vooronderzoeken had gehad en eerst was geaccepteerd.

Dat Britt televisiepresentator is, werkt ook niet bepaald in hun voordeel. Op een dag krijgen ze dokter Johan aan de lijn. Dat is hun contactpersoon in het ziekenhuis. Hij moet zich schikken naar de wensen van zijn baas, professor Boshuizen.

Een fragment:

"Professor Boshuizen heeft een vrouw en die gaat geregeld naar de kapper." Het leek een mededeling van geen enkele importantie maar dokter Johan vond het toch belangrijk om ons hierover op te bellen.

"Bij de kapper leest zij wel eens een roddelblad," zei hij.

"En daarin staat dat Britt heeft gezegd dat ze niet zo nodig zwanger hoeft te zijn. Nu wil de professor graag weten of dat ook zo is."

Soms hoef je als schrijver de werkelijkheid niet aan te dikken. Er bestaat een professor die denkt dat een roddelblad beter op de hoogte is van iemands zwangerschapswens, dan de vrouw in kwestie zelf. En het bewuste artikel belandde later ook nog eens in het medische dossier van Britt.

Wij hebben veel gebruik kunnen maken van onze eigen werkelijkheid. Tv-presentator Britt raakt na veel gedoe toch zwanger, maar heeft een problematische zwangerschap. Die gaat ongeveer gelijk op met de verbouwing van het huis en ook die verloopt niet zonder problemen. Deze verbouwing loopt als een soort running gag door ons boek, schreef een journaliste van het AD. Britt komt uiteindelijk in het ziekenhuis terecht en moet aan de weeënremmers, want ze mag nog helemaal niet bevallen.

Fragment:

's Nachts is er niets of niemand meer om mij tegen mijn angst te beschermen. Zelfs mijn kleine mannetje niet, dat zo zijn best doet om aan te geven dat hij het goed heeft bij mij. Zijn gespartel doet me des te meer pijn; hij verdient het zo dat ik hem de veiligheid van mijn lichaam kan geven. In de oneindige ziekenzaal smeed ik God en het lot mij dit gevecht te laten winnen.

Britt verliest het gevecht en dan wordt David geboren.

Zijn leven in de couveuse wordt door zijn beide moeders beschreven. Net als hun andere bezigheden, want ze moeten hun aandacht moeten verdelen tussen hun zoon, hun dochter en de dagelijkse beslommeringen zoals de verbouwing thuis. Dit zorgt voor afwisseling. Was het helemaal autobiografisch geweest, dan hadden we waarschijnlijk alle medische handelingen tot in detail beschreven. Want in zo'n geval is elk prikje en elk slangetje belangrijk. Maar dat maakt een boek niet altijd prettig leesbaar.

Na Davids overlijden treedt in het leven van Britt en Paula de wet van Murphy in. Veel dingen gaan mis. Ze zoeken afleiding in het buitenland, gaan bijv. een paar weken naar Spanje, maar daar wordt ingebroken in hun huis waar ze foto's van David in hun koffer hebben zitten.

Krijgen ze gelukkig weer wat licht in hun bestaan door een nieuwe zwangerschap van Britt, komt daaraan tijdens een vakantie in Frankrijk een eind door een miskraam. Notabene op 11 september 2001, als de rest van de wereld op siddert op zijn grondvesten. Dit lijkt een wat overdreven gegeven voor een roman misschien, maar hebben we juist weer niet verzonnen. Zoals ik al zei: sommige gebeurtenissen uit ons eigen leven konden we maar al te goed gebruiken.

We hebben bij afgelopen interviews de vraag gekregen: waarom hebben jullie voor een romanvorm gekozen. Want het boek is sterk autobiografisch en de namen van de programma's die Britt presenteert zijn een verbastering van de

programma's die Inge heeft gedaan. Zo heet het Zwarte Schaaap 'de Zondebok' en 'Herexamen' de Klassenkwis.

Wat betreft die programma's: die hebben andere namen omdat niet Inge, maar Britt ze presenteert.

Britt en Paula zijn op ons gebaseerd, maar we zijn het niet. Hun karakters lopen niet helemaal niet synchroon met die van ons. Niet omdat we ons wilden verschuilen, maar omdat we een goed boek wilden schrijven. Wij zijn zelf namelijk veel minder interessant. Vandaar ook de romanvorm: die geeft je als schrijver de vrijheid om het verhaal naar je hand te zetten, om de personen te creëren naar jÓuw idee en ze de dingen te laten beleven die jij voor ze uitkiest.

Is dit boek nu alleen geschikt voor een lezer die zoiets heeft meegemaakt? Wij denken van niet. Het bevat allerlei aansprekende thema's als:

- De wens om kinderen te krijgen
- De angst om te verliezen
- Rouwverwerking in de ruimste zin van het woord
- En de druk die op een relatie komt te liggen bij een ingrijpende gebeurtenis.

Is Diep literatuur? Ik weet niet precies wanneer een boek literatuur is. De Telegraaf schreef gisteren in de rubriek "boekentip" dat als je literatuur wilt lezen, beter Schaduwkind van Thomese kunt lezen. Diep is, zegt de Telegraaf, een behoorlijk feitelijk verteld relaas. Maar de manier waarop het beschreven is, is sympathiek en oprecht... Helder en humoristisch geschreven.

Ik zelf kreeg Schaduwkind vlak na de dood van David...en ik vond het mooi, maar het deed (met al zijn prachtige metaforen) geen recht aan mijn gevoel... het stond door zijn vorm te ver van mij af. Ik denk dat Diep een lezer nog meer meetrekt in de alledaagse werkelijkheid.

Is DIEP een mooi boek?

Dat was de laatste vraag in de speech van Ivo de Wijs, die ons afgelopen woensdag tijdens de presentatie het eerste exemplaar overhandigde.

Zijn antwoord was dit:

Ja dat is het. Ik moet erkennen dat ik, terwijl ik wist welke sombere ontknoping het boek voor me in petto had, doorlas als had ik een thriller in m'n handen : het onderwerp is zwaar. Het boek gaat over dood en verdriet- en over rouw.

En rouw blijf je dragen. Het enige wat je kunt doen is blijven proberen om het ondragelijke draaglijk te maken. En gelukkig doet het boek dat ook.

Lees de opmerkingen over Ton en Rietje. Over de taart met vruchtjes. Met wat? Met vruchtjes. Hè ja, vruchtjes. En het weergaloze verslag van het bezoek aan de rouwtherapeute Angela, een absoluut komisch hoogtepunt.

Doorgaans lees je over de dood voornamelijk cliché's. In het boek van Inge en Sylia gaat het gelukkig anders. Niet steeds, maar meestal wel. Het boek getuigt van verdriet en boosheid, maar ook van liefde voor elkaar, van ongebroken wilskracht, van humor, van verzet tegen het overdonderend gelijk van het pessimisme..."

liefde voor elkaar, van ongebroken wilskracht, van humor, van verzet tegen het overdonderend gelijk van het pessimisme...

En dat Ivo dit meent, dat weten we, want de rest van zijn speech was niet bepaald zoetsappig.

Sinds wij onze roman "Diep" hebben geschreven, lijden wij aan een boekhandelfobie. Sorry hoor. Dat heeft echt niets met u te maken. Het komt door de vele andere titels die u verkoopt. Wij zijn bang dat hij daartussen verzuipt, terwijl we zo trots op hem zijn en hem het liefst naast elke kassa willen leggen. Niks verzuipen – bovendien zal hij.

Het schrijven van onze roman voelde een beetje als een zwangerschap. We hebben er toevallig ook precies negen maanden over gedaan.